

Anders Reizen

Onderzoek naar de effecten van de hoge brandstofprijzen op het zakelijke reisverkeer in Nederland.

April 2022
244410793

Inhoudsopgave

1	Achtergrond en uitvoering onderzoek	3
2	Samenvatting	4
3	Achtergrondkenmerken respondenten	5
4	Resultaten	10
5	Bijlagen	19

Achtergrond en uitvoering onderzoek

Aanleiding onderzoek

Naar aanleiding van de recent gestegen energie- en brandstofprijzen wil samenwerkingsverband Anders Reizen weten welke effecten deze gestegen prijzen hebben op het zakelijke reisverkeer in Nederland. Met zakelijk reizen wordt bedoeld het woon-werk verkeer en alle reizen ten behoeve van de werkgever. Om dit in kaart te brengen heeft Anders Reizen in samenwerking met Kantar Public een onderzoek uitgevoerd naar de impact van de gestegen energie- en brandstofprijzen op het zakelijke reisverkeer.

Steekproef

Het onderzoek is online uitgevoerd met een vragenlijst met een gemiddelde invulduur van 5 minuten. Er is gebruik gemaakt van respondenten uit TNS Nipobase. Uit TNS Nipobase is een bruto steekproef getrokken van n=2.000 werknemers, ZZP-ers en zelfstandige ondernemers die voor hun werk van en naar hun kantoor, bedrijf of organisatie reizen. De steekproef is representatief getrokken op de beroepsindeling van de MOA (Expertise Centrum voor Marketing Insights). De steekproefspecificaties zijn als bijlage aan de rapportage toegevoegd.

Looptijd onderzoek en respons

Het veldwerk van het onderzoek liep van 30 maart tot en met 3 april 2022. In totaal hebben n=1.127 werkenden aan het onderzoek meegedaan (respons 56%). Na afloop van het veldwerk zijn de resultaten herwogen op de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en opleidingsniveau (op basis van de bruto steekproef). De gerealiseerde respons is voldoende groot om betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de gehele populatie (totaalniveau).

Leeswijzer: significante verschillen

Bij het lezen van het rapport zijn enkele belangrijke begrippen van belang. Zo wordt *alleen* over verschillen (tussen groepen of antwoorden) gesproken als het om significante verschillen gaat. Een significant verschil betekent dat het verschil groter is dan door het toeval verklaard kan worden. Het kan dus zijn dat er in het rapport geringe verschillen niet worden gerapporteerd, omdat deze niet significant en dus toevallig zouden kunnen zijn. Er is bij de data-analyse uitgegaan van een betrouwbaarheidsmarge van 95%.

Samenvatting

Ruim de helft gaat met de auto naar het werk

Ruim de helft van alle forenzen in Nederland gaat met de auto naar het werk (54%). Bijna een kwart gaat met de (elektrische) fiets naar het werk (23%). Als het gaat om de woon – werk afstand, dan woont de grootste groep forenzen tussen de tien en vijftig kilometer van het werk (44%). Een ongeveer even grote groep woont op minder dan tien kilometer van het werk (41%).

Grote zorgen om hoge energie- en brandstofprijzen

Vier op de tien forenzen verwachten dat de energie- en brandstofprijzen het komende jaar verder zullen stijgen (41%). Ruim een kwart verwacht dat het huidige hoge prijspeil zich dit jaar stabiliseert (26%). Meer dan de helft van alle forenzen maakt zich zorgen over deze stijgende energie- en brandstofkosten (55%).

Het grootste gedeelte lijft met de auto naar het werk gaan

Toch zijn de hoge brandstofkosten voor veel forenzen die met de auto reizen geen reden om de auto vaker te laten staan. Zo geeft 'slechts' 19% aan de auto vaker te laten staan en met een alternatief vervoermiddel naar het werk te gaan. In de meeste gevallen gaat het hier om forenzen die binnen een straal van tien kilometer van hun werk wonen en (vaker) de fiets pakken. De rest - 80% van de forenzen die met de auto naar het werk gaan - blijft met de auto naar het werk gaan. Zelfs als de vervoerskosten op jaarbasis met bijna € 800 stijgen, blijft het grootste gedeelte toch met de auto gaan. Veel genoemde redenen zijn de afstand (te ver om te fietsen) en het feit dat men met de auto sneller op het werk is.

Vier op de tien werken (gedeeltelijk) thuis

Iets minder dan vier op de werknemers werkt (gedeeltelijk) thuis (39%). De rest werkt fysiek op kantoor, het bedrijf of de organisatie, in de meeste gevallen omdat ze fysiek aanwezig moeten zijn (52%). Opvallend hierbij is dat van de groep werknemers die aangeeft fysiek op hun werk aanwezig te moeten zijn, vaak dichtbij hun werk wonen (45% woont binnen een straal van tien kilometer van het werk).

Grote verantwoordelijkheid duurzame reisoplossingen bij werkgevers en overheid

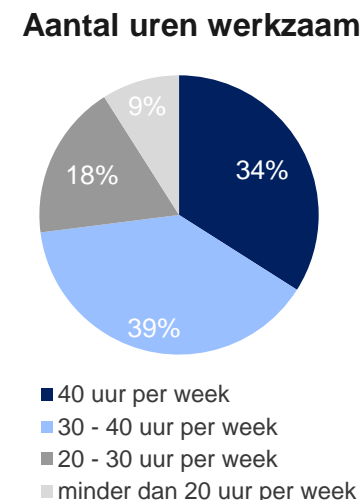
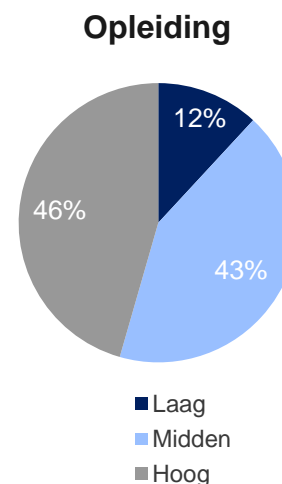
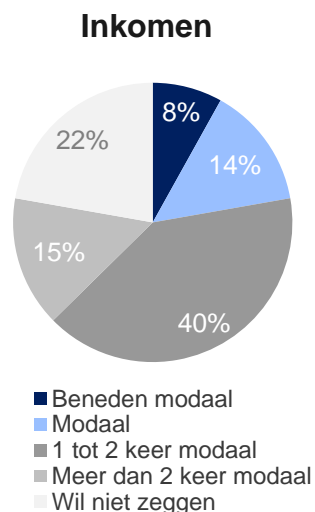
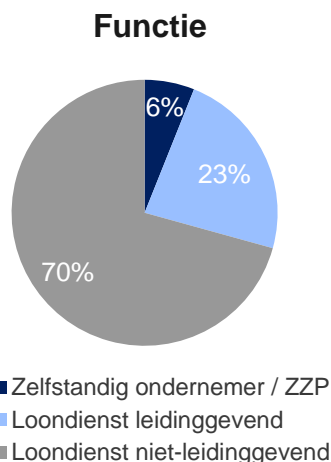
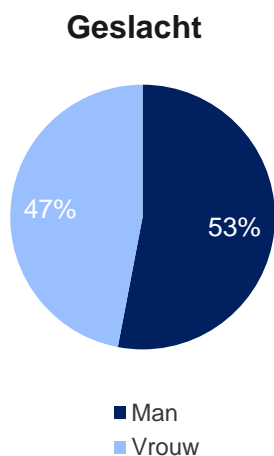
Als het gaat om het stimuleren van duurzame reisoplossingen dan leggen forenzen een grote verantwoordelijkheid bij de overheid (73%) én werkgevers (67%). Minder forenzen vinden dat de verantwoordelijkheid bij henzelf ligt (48%).

Vergoeden gebruik en aanschaf elektrische fiets en belonen duurzame keuzes

Op de vraag wat werkgevers kunnen doen om hun werknemers duurzamer te laten reizen, geeft 62% aan dat een vergoeding voor de aanschaf of het gebruik van een (elektrische) fiets hen zou stimuleren om duurzamer te reizen. Daarnaast geeft de helft aan dat een beloningssysteem in punten of geld voor duurzame keuzes hen zou stimuleren (51%) of een hogere reiskostenvergoeding voor het gebruik van de fiets, e-bike of e-scooter (50%).

1 Achtergrondkenmerken respondenten

Enkele achtergrondkenmerken: het grootste gedeelte van de Nederlandse forenzen werkt voor dertig uur of meer in loondienst en heeft een niet-leidinggevende functie

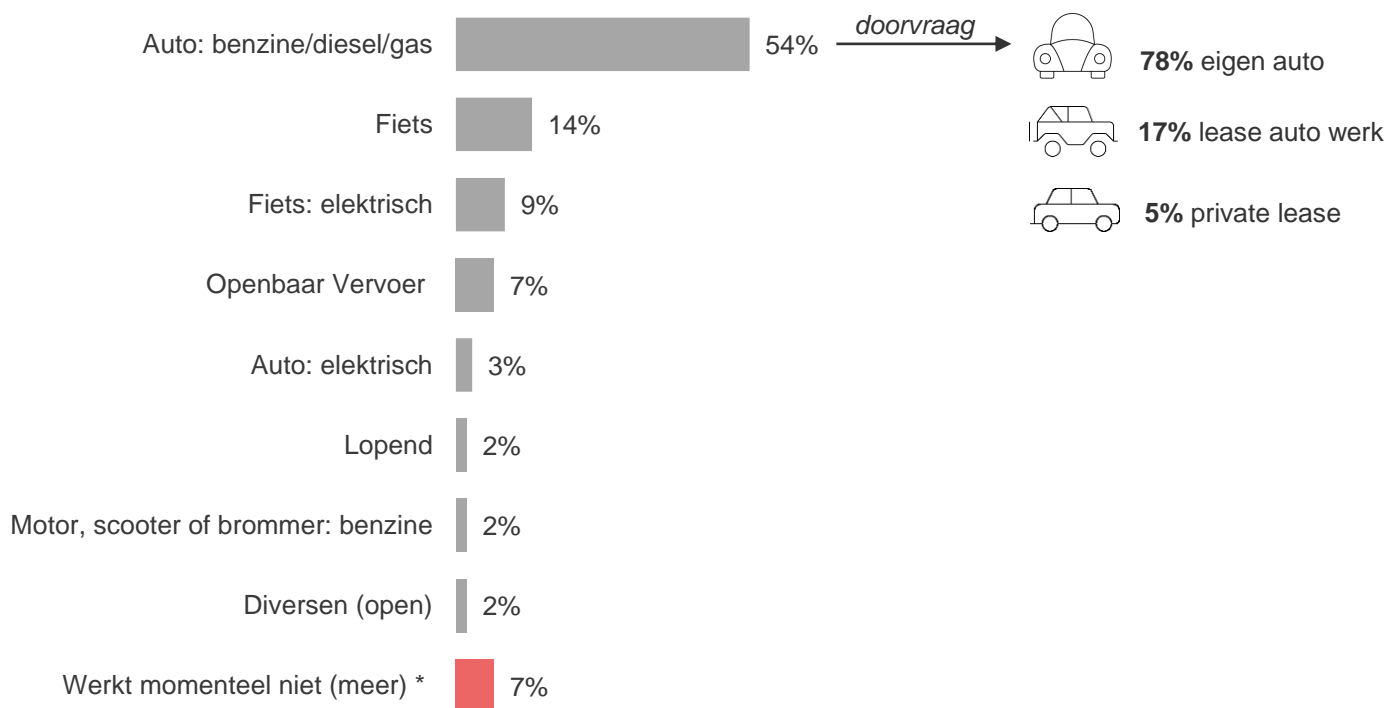

Achtergrondkenmerken: het grootste deel van de Nederlandse forenzen werkt in loondienst en heeft een niet-leidinggevende functie. Bijna de helft is hoog opgeleid (HBO+) en bij driekwart werkt 30 uur per week of meer (73%).

Achtergrondkenmerken zoals bekend in TNS Nipobase (n=1.127).

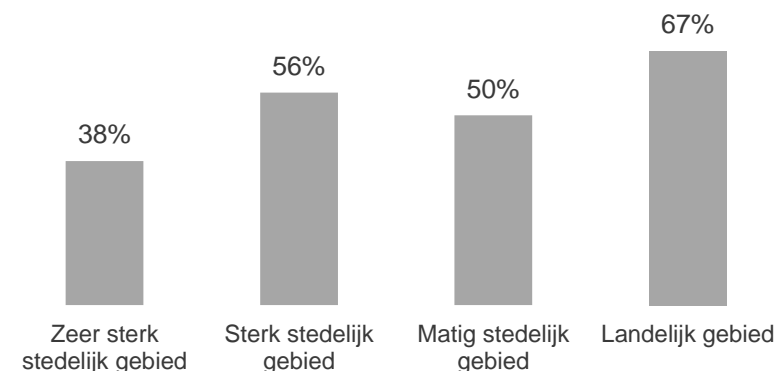
Als het gaat om woon – werk verkeer is de (eigen) auto - met voorsprong - het meest gebruikte vervoermiddel, gevolgd door de (elektrische) fiets

Vervoermiddelen woon – werk verkeer

Autogebruik stedelijke en niet-stedelijke gebieden

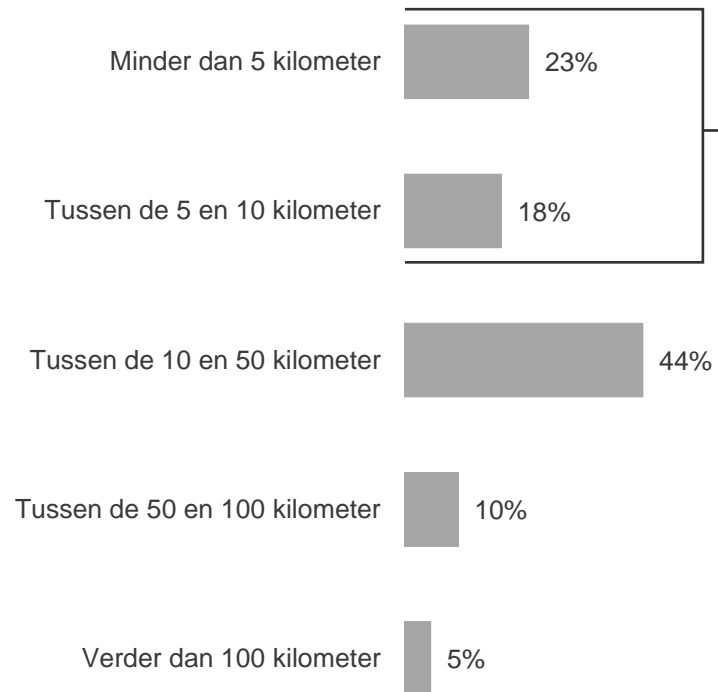
Stedelijkheid: in zeer sterk verstedelijkte gebieden is het gebruik van fossiele auto's (benzine/diesel/gas) veel lager dan in de landelijke gebieden (38% versus 67%). De fiets (niet-elektrisch) wordt in zeer sterk stedelijke gebieden vaker gebruikt (23% versus 9% in de landelijke gebieden). De sterk stedelijke en matig stedelijke gebieden zitten daar tussen in.

*Vraag: Als het gaat om woon-werk verkeer, welk vervoermiddel gebruikt u dan het vaakst? Als u meerdere vervoermiddelen gebruikt voor één woon-werk verplaatsing, kiest u dan het vervoermiddel waarmee u de meeste kilometers aflegt. (Basis: alle respondenten, n=1.127). * Aan respondenten die momenteel zonder baan zitten, zijn niet alle vragen voorgelegd.*

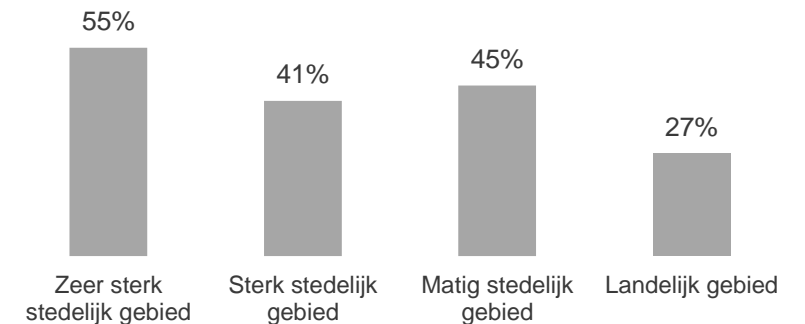
De meeste forenzen wonen tussen de 10 en 50 kilometer van hun werk, in zeer sterk stedelijke gebieden woont men relatief vaak dichtbij het werk

Gemiddelde afstand woning tot werk

Gemiddelde afstand stedelijk niet-stedelijke gebieden

Stedelijkheid: in zeer sterk verstedelijkte gebieden wonen forenzen vaker tussen de 0 en 10 kilometer van hun werk dan in landelijke gebieden (55% versus 27% in de landelijke gebieden).

Vraag: Hoeveel kilometer woont u van uw werk? (Basis: alle respondenten, n=1.052)

Bijna zes op de tien forenzen werkt momenteel op kantoor, bedrijf of organisatie, vier op de tien werken gedeeltelijk of geheel thuis

Thuiswerken

Thuiswerkers wonen vaker verder weg van hun werk

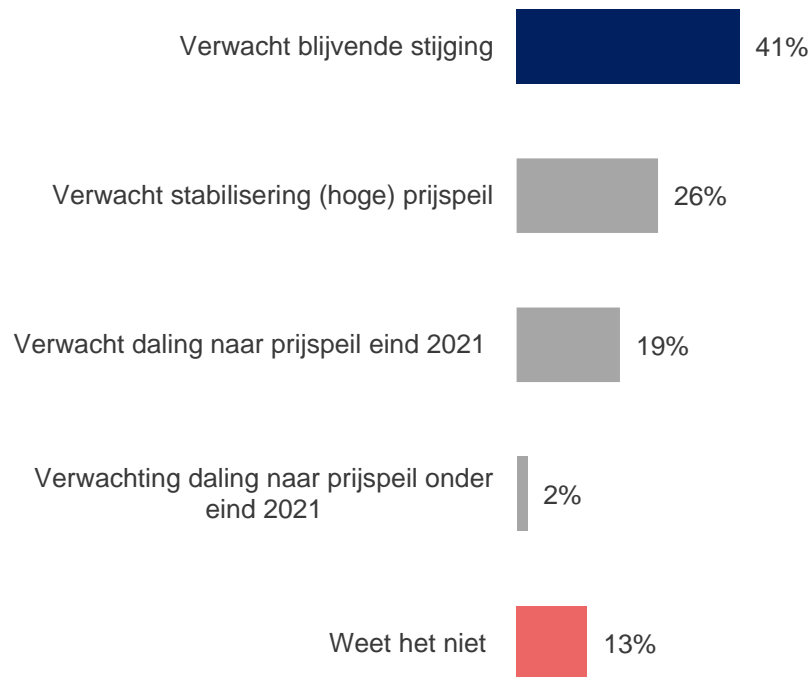
Niet-thuiswerkers: forenzen die voor hun werk op kantoor, het bedrijf of organisatie aanwezig moeten zijn, wonen vaker dichterbij hun werk dan forenzen die (gedeeltelijk) thuiswerken. Zo woont 45% op minder dan 10 kilometer van het werk, terwijl dat onder de 'thuiswerkers' 34% is. Bij de groep 'thuiswerkers' woont 23% op meer dan 50 kilometer afstand van het werk. Onder de groep 'niet-thuiswerkers' is dat 9%.

Vraag: Wat is het meest op u van toepassing? (Basis: alle respondenten, n=1.052)

2 Resultaten

Vier op de tien forenzen verwachten een blijvende stijging van de energie- en brandstofprijzen, een kwart verwacht dat de prijzen blijvend hoog zullen blijven

Verwachting ontwikkeling energie- en brandstofprijzen

* **Ontwikkeling prijspeil:** de overheid maakte op 1 april 2022 bekend dat de brandstofaccijnzen tijdelijk verlaagd worden en dat vanaf 1 juli het BTW-tarief op de energieprijzen tijdelijk zal worden verlaagd. Voor de bekendmaking van de stijgende prijzen op 1 april en daarna zijn er geen verschillen in de verwachtingen van de prijsontwikkeling onder de respondenten te zien.

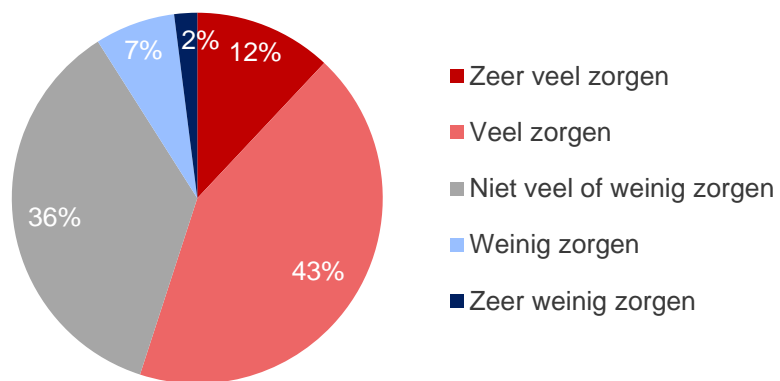
Afstand woon-werk verkeer: er zijn ook geen significante verschillen tussen de te verwachte ontwikkeling van de prijzen en de afstand tussen het werk en thuis.

Vraag: De energie- en brandstofprijzen zijn de afgelopen maanden sterk opgelopen. Hieronder staat een viertal uitspraken. Welke uitspraak komt het dichtst in de buurt van uw eigen verwachting? (Basis: alle respondenten, n=1.052)

* Om het effect van de berichtgeving op 1 april te kunnen meten is naar de resultaten van de respondenten gekeken die de vragenlijst voor 1 april invulden en na 1 april.

Ruim de helft van de forenzen maakt zich (zeer) veel zorgen om de stijgende energie- en brandstofkosten

Zorgen stijging energie- en brandstofkosten

Verlaging accijnzen en toenemende zorgen: De overheid maakte op 1 april 2022 bekend dat de brandstofaccijnzen tijdelijk verlaagd worden en dat het BTW-tarief op de energieprijzen ook tijdelijk zal worden verlaagd. Het effect van de maatregel zien we terug in de resultaten: forenzen die voor 1 april de vragenlijst invulden maken zich vaker (zeer) veel zorgen (58%) dan forenzen die na 1 april de vragenlijst invulden (45%).

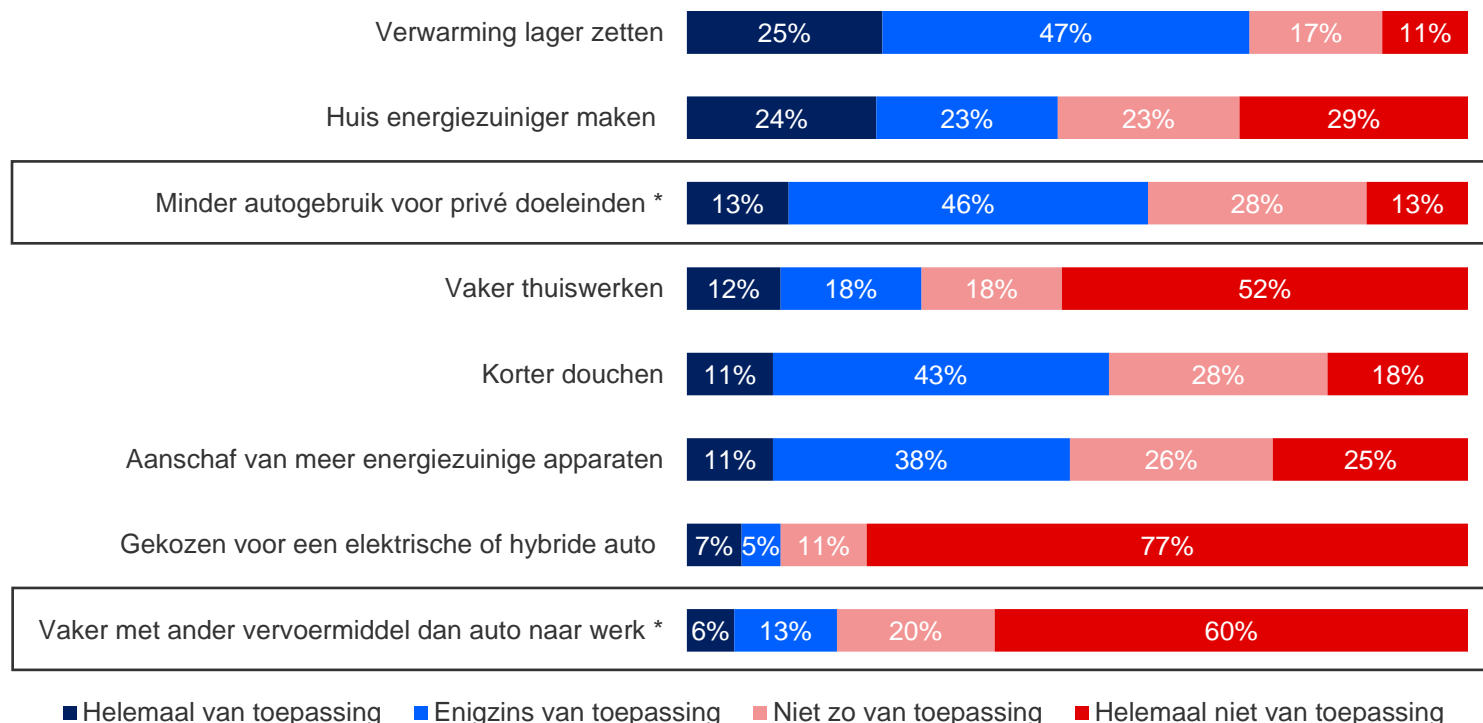
Verschillen in inkomensniveaus: daarnaast is een inkomenseffect te zien. Forenzen met een inkomen van meer dan twee keer modaal, maken zich minder vaak (zeer) veel zorgen om de stijgende energie- en brandstofkosten (35%). Forenzen met een laag inkomen maken zich daarentegen vaker dan gemiddeld (zeer) veel zorgen (minimum inkomen: 69%, beneden modaal: 66%).

Woon-werkverkeer: Er is geen verschil tussen afstand van het woon-werkverkeer en de zorgen om stijgende energie- en brandstofkosten.

Vraag: In welke mate maakt u zich zorgen over de stijging van de energie- en brandstofkosten? (Basis: alle respondenten, n = 1.052)

Als het gaat om het nemen van energiebesparende maatregelen, laten forenzen de auto vaker staan voor privé doeleinden dan voor woon – werk verkeer

Energiebesparende maatregelen die men neemt

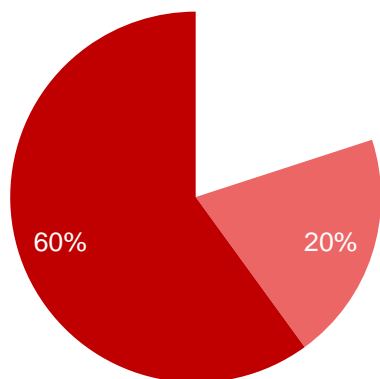
Afstand tot werk: in totaal geeft 19% van de forenzen die met de auto naar het werk gaat aan dat zij de auto wel vaker laten staan. Deze groep bestaat vooral uit forenzen die binnen een straal van 10 kilometer van hun werk wonen. Van deze groep geeft 70% aan vaker met de fiets naar het werk te gaan.

Vraag: Hieronder staat een aantal van die energiebesparende maatregelen. Welke maatregelen neemt u al? (Basis: alle respondenten, n=1.052)

* Selectie: alleen autobezitters

Acht op de tien forenzen die met de auto naar het werk reizen, laten de auto niet vaker staan vanwege de hoge brandstofprijzen, een groot deel hiervan blijft sowieso met de auto gaan, ongeacht de hoogte van de brandstofprijzen

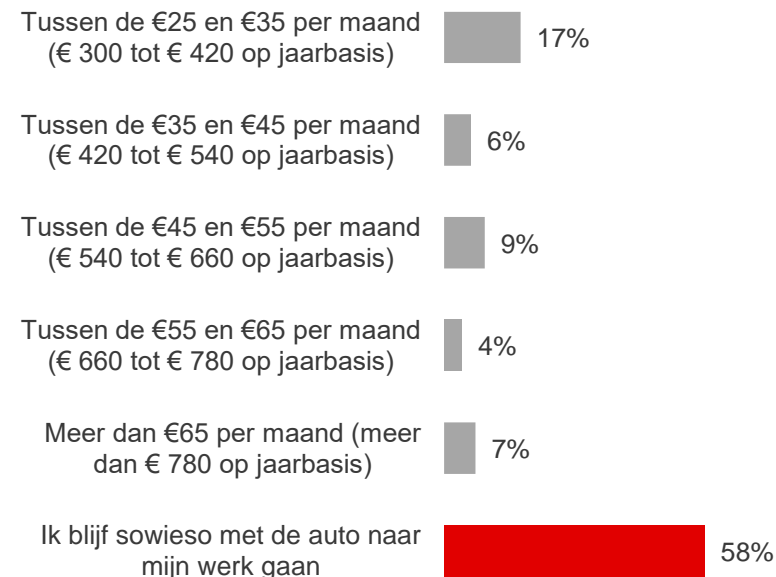
Laat de auto niet staan voor woon – werk verkeer

Afstand woon-werkverkeer: Mensen die binnen een straal van tien kilometer wonen, zijn bij een prijsverhoging van €25 tot €35 per maand al sneller gemotiveerd om de auto te laten staan dan mensen die verder dan 10 kilometer wonen (34% vs. 9%). Mensen die verder dan 10 kilometer wonen, geven vaker aan de auto te blijven gebruiken (66% vs. 39%).

Hoeveel moeten de prijzen stijgen voordat men de auto wel laat staan?

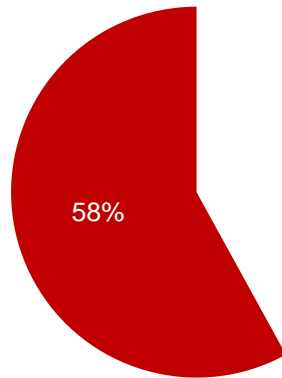
doorvraag →

Vraag: Laat de auto niet staan voor woon-werk verkeer (n=624) Hoe hoog moeten uw vervoerskosten voor het woon-werk per maand stijgen voordat u naar reisalternatieven gaat zoeken?

Bijna de helft van de forenzen die de auto niet laat staan, vindt de woon-werk afstand te ver om te gaan fietsen, vier op de tien geven aan sneller op het werk te zijn met de auto (dan met een alternatief vervoermiddel)

Laat de auto niet staan, ongeacht de hoogte van de brandstofprijzen

doorvraag

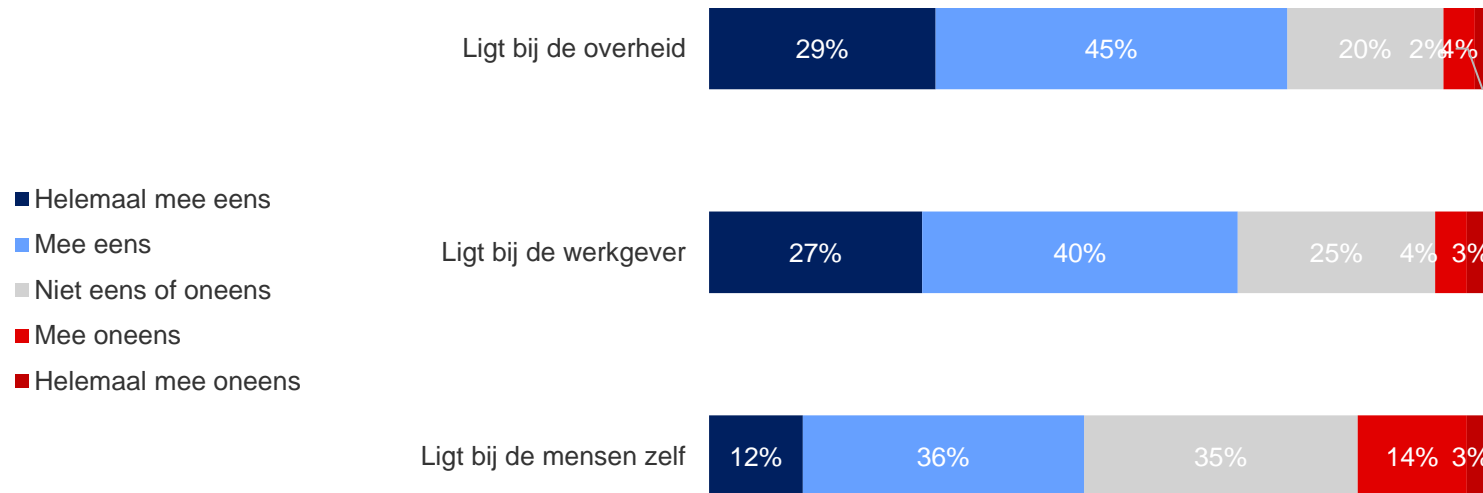
Redenen waarom men de auto niet laat staan

Vraag: U gaf aan dat, ongeacht de hoogte van de brandstofprijzen, u met de auto blijft gaan. Wat zijn daarvoor de belangrijkste redenen? (Basis: alle respondenten die aangeven de auto nooit te zullen laten staan, n=405).

Als het gaat om het stimuleren van duurzame reisoplossingen leggen forenzen een grote verantwoordelijkheid bij zowel de werkgevers als de overheid

Verantwoordelijkheid stimuleren duurzame reisoplossingen

Afstand tot werk: forenzen die dichtbij hun werk wonen (dichtbij dan 10 kilometer) vinden het *vaker* dan forenzen die verder dan 10 kilometer van hun werk wonen de verantwoordelijkheid van de werkgever om duurzame reisoplossingen te stimuleren (74% versus 65%).

Vraag: Waar ligt volgens u de belangrijkste verantwoordelijkheid als het gaat om de manier waarop u naar uw werk reist? (Basis: alle respondenten, n=1.127)

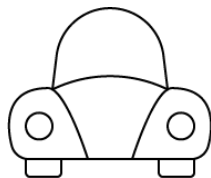
Open vraag: wat is er nodig voordat forenzen hun auto laten staan en met het OV of de fiets naar het werk gaan?

“Aantrekkelijke voorwaarden en minder druk op werk - met de auto bespaar ik reistijd (die helaas op gaat in werk tijd).”

“Goede OV-verbinding die niet anderhalf uur per dag extra kost”

“Met auto scheelt mij sowieso 40 min per enkele reis. Dit kan oplopen tot wel 2 uur als de trein weer vertraging heeft. De enige mogelijkheid is dichterbij huis werken.”

“Werk is niet goed bereikbaar met OV te grote afstand om te fietsen”

“Allereerst zal ik moeten verhuizen - de afstand is niet goed te fietsen.

Daarnaast - een elektrische auto is nog steeds (veel) te duur in aanschaf - mede dankzij de afgelopen 2 jaar is mijn spaarpot zo goed als leeg. Kan niet 'zomaar' een nieuwe auto kopen - en de daarbij behorende infrastructuur. OV zou leuk zijn - maar dan is enkele reis van 50 minuten ineens 120 minuten (als er geen vertragingen zijn) Dus - de enige optie die ik heb is de auto - maar dan minder dagen (thuiswerk)”

“Het OV vele malen goedkoper maken. Een treinabonnement kost meer dan €300. Dan blijft de auto naast een snellere optie ook nog eens goedkoper dan het OV.”

“Snelle verbinding met het OV tegen vergelijkbare kosten. OV is nu veel te duur om aantrekkelijk te zijn gezien het product. Ik moet in de spits reizen wat neerkomt op overvolle plekken - staan tot je in de OV-jungle een plekje kan veroveren zonder enige privacy. Nu heb ik met de auto een rijstijd van ca. 55 minuten - de snelste OV-verbinding is 1 uur en 53 minuten. Bij een werkdag van 9 uur komt dat met tijd die verloren gaat met overstappen neer op werkdagen van meer dan 13 uur. Mijn relatie en gezondheid zijn niet bestand tegen woon-werkverkeer met het OV.”

Afstand tot werk: forenzen die met de auto naar het werk gaan is gevraagd wat er nodig is voordat ze met de fiets of OV naar het werk gaan (en de auto laten staan). In veruit de meeste open antwoorden geven forenzen aan dat ze te ver van hun werk wonen om te kunnen fietsen en dat het OV als alternatief vaak te tijdrovend en te kostbaar wordt gevonden.

Vraag: Wat is er nodig voordat u voortaan met de fiets, motor/scooter/brommer of het OV naar uw werk gaat, in plaats van met de fossiele auto? (Basis: alle respondenten die met de auto naar het werk gaan, n=640)

Een vergoeding voor de aanschaf of gebruik van een elektrische fiets wordt het vaakst genoemd als maatregel die een werkgever kan nemen (al zijn dit vaak forenzen die dicht bij hun werk wonen)

Opties voor stimuleren duurzamer reizen

Voorkeur voor de fiets: Mensen die binnen een straal van tien kilometer wonen, willen vaker de auto thuis laten als een (elektrische) fiets wordt vergoed (76% vs. 52%). Dezelfde groep raakt ook sneller gemotiveerd om de auto thuis te laten als er een reiskostenvergoeding voor een fiets/e-bike of e-scooter is (66% vs. 39%). Voor de mensen die verder dan tien kilometer wonen zou een thuiswerkvergoeding een goede optie zijn om minder met de auto naar werk te gaan (46% vs. 37%). Ook zou voor hen de optie tot thuis en flexibel werken mogelijk maken een duurzamere optie zijn (50% vs. 40%).

Vraag: Wat moet mijn werkgever doen om mij duurzamer te laten reizen? (Basis: alle respondenten, n = 1.052)

3 Bijlagen

Bijlagen

- **Vragenlijst (Word bestand)**
- **Open antwoorden (Excel bestand)**

De bijlagen zijn als losse bestanden beschikbaar.